

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

38. številka

Maribor, dne 17 avgusta 1922

56. letnik

Katoliške prireditve.

Dne 20. avgusta katoliški shod v Mariboru.

Dne 27. avgusta katoliški shod v Slov. Bistrici, — vsyhristični kongres v Varaždinu in velik orlovski tabor v Celju.

Dne 3. septembra bo katoliški shod v Brežicah ob Savi in orlovski tabor v Murski Soboti.

Dne 8. septembra bo katoliški shod pri Sv. Križu nad Dravogradom.

Dne 10. septembra je II. dolenski orlovski tabor v Novem mestu.

Katoličani! Gre za prerod našega ljudstva v Kristusu in proti sovražnim navalom brezverstva in framazonstva! V enotnem nastopu in odporu je naša moč, ki mora priti do polnega izraza z mnogoštevilno udeležbo na katoliških shodih in orlovskih taborih! — Na noge in v boj za Boga in domovino!

Orlovski dnevi v Brnu.

Brno, 12. 8. 1922.

Ne bom opisoval potovanja, ki je poteklo vseskozi v najboljšem razpoloženju in brez najmanjšega omembe vrednega dogodka. Disciplina je bila vzorna. Del izletnikov se je medpotoma odvojil v Prago in je danes že tudi v Brnu.

Vreme je ugodno. Dne 10. t. m. proti večeru smo do speli v Brno v številu 1052 Jugoslovanov. Od teh je bilo 264 bratov in 68 sester v kroju. Na z zastavami in zelenjem okrašeni postaji nas je pričakovalo mnogoštevilno občinstvo in zletni odbor z godbo. Po pozdravnih govorih, na katere je odgovoril brat predsednik JOZ dr. Megler, smo odkorakali ob sviranju koračnice skozi mesto na zletišče. Povsod po ulicah je bil gost spalir prebivalstva, ki nas je navdušeno pozdravljalo in raz oken so se vsipale cvetice. Drugi dan je došel vlak Francozov in Belgijancev. Pripeljali so tudi godbo s seboj. Po vseh ulicah kar mrgoli zletnikov od blizu in daleč.

Telovadišče zavzema ogromen prostor, ki ga krajsko zgradbe za razne zletne oddelke, okusni slavoloki in portali ter umetniško ozaljšane tribune za gledalce. Ob vhodu stoji ogromna soha Orla z orlom na rame-nih. 12.000 naraščajnikov je nastopilo s prostimi vajami že pred nekaj dnevi. Tu je tudi razstava obrtnikov Ljudske stranke.

Častno predsedstvo je prevzel glavni poveljnik francoske armade maršal Foch (Foš) in za njim mnogi cerkveni dostojanstveniki in druge znamenite osebe skoro vseh katoliških narodov Evrope. Šole, vojašnice in druge prazne zgradbe so stavljena na razpolago za prenočišča.

Poleg rednih vlakov je dnevno še 35 posebnih vlakov, ki zapirajo sapo nasprotnikom. Orlovske kontrolne patrulje hodijo po mestu in že ob 10. uri zvečer hiti vse na svoja prenočišča. (Sedaj pa pomislimo, kako so še pozno v noč rjaveli pijanci po Ljubljani ob priliki sokoškega zleta! — Op. ur.)

Današnjih tekem so se udeležili jugoslovanski, češki, ameriški in francoski telovadci. Belgijci so telovadili posebej, ker imajo drugačen telovadni sistem. — Ljubljana, Jesenice, Skofjaloka in ljubljanska okolica so se sijajno pokazali.

Sinočnji pozdravni večer na čast gostom je bil nad vse ganljiv. Zastopniki raznih narodov so govorili v svojih jezikih in vendar smo se razumeli, ker nas vse upaja trdna vez globoke katoliške zavesti, kar sta zlasti povdarjala oba češkoslovaška ministra Dolanski in dr. Bramek. Dijaštvo je imelo posebno zborovanje.

Skof dr. Jeglič je imel danes sv. mašo-zadušnico za vse padle in umrle člane orlovskih organizacij. Skozi ves dan so se vršila razna zborovanja in skušnje za nastope.

Zvečer je bil v gledališču in na telovadišču velik koncert.

Glavno pa bo v nedeljo. Vsi se s koprničim srecem pripravljamo na te dneve, ko bo na stotisoče gledalcev upiralo svoje poglede na vstajajoče orlovstvo.

Bog živi!

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ministri so se razbežali na vse strani na počitnice v razna kopaljšča ali «banje» in samo od časa do časa se jih nekaj znajde v Beogradu, da se posvetujejo ter ukrepajo to in ono. Te ministrske seje in vlad na poročila o njih so prav značilna za našo vladno. Gospodje zastopajo drug drugega, često se tudi skregajo, ker hočejo drug drugega prekositi v sebičnih naklepih za sebe in za svojo stranko. Tako sta se hudo sprla muliman Omerovič in radikal Laza Markovič. Prvi je mi-nister za narodno zdravje, drugi pa minister pravde in

ko je drugi prvega zastopal, je denar, določen za jetične bolnike v sarajevski bolnici, obrnil za zgradbo neke — pravoslavne kapele.

Proračun je samo na papirju, ministri že sedaj zahtevajo posebne kredite za izvanredne izdatke. Prvi pri tem je bil seveda minister vojne, ki je zahteval kar sto milijonov.

Kronski svet je zboroval te dni v Ljubljani, od ene vladne strani se zatrjuje, da bi se imele rešiti važne stvari, med drugim tudi zadeva princa Jurja, od druge strani pa trdijo, da je ta vladni sestanek samo formalnega značaja, da novi policajdemokratski minister Timotijević položi prisego in da kralj dobi potrebna poročila pred odhodom v inozemstvo.

Novi notranji ali policijski minister mnogo obeta in povspel se je celo do trditve, da bo vse v najlepšem redu, ko vsi spoznajo — blagoslove vidovdanske ustave. Z drugimi besedami bi lahko rekel, da bo urejeno vse tedaj, ko bodo vsi zlezli v njegovo policajdemokratsko in radikalno stranko.

Državnozborsko volilna razdelitev mandatov. Srbija z Macedonijo dobi 114, Hrvatska 68, Bosna in Hercegovina 48, Vojvodina 34, Slovenija 26, Dalmacija s hrvatskim Primorjem 16 in Crnagora 7 poslancev. — Ako se posreči vsaj delno enoten nastop proticentralističnih strank, je zmaga revizionistične po litike kljub izumetičeni premoči srbijanskih strank zagotovljena.

O ameriškem posojilu so vladni listi in par lamentarci na vse pretege trdili, predno je bilo sprejeto, kako se bo ob njem valuta popravila, draginja padla in dinar dvignil. To isto so trdili tudi o ustavi. Sedaj imamo ustavo in imamo posojilo, pa kljub temu gre vse rakovo pot. Zakaj? Zato, ker imamo piškavo in povrh tega še centralistično ustavo, posojilo pa obremenjeno s strahovitimi pogoji, od katerih imajo korist le izdajalci. Ali naj pogrejemo k temu še lopovsko zamenjavo kron v dinarje in goljufivo odvzetje 20 odstotkov? Ni treba! — Ali je še kdo, ki ne pozna centralizma?

ITALIJA

Nova italijanska vlada je na zelo slabih nogah. — Delavni sloji in delavske stranke jo ne morejo podpirati, ker nima smisla za njih težnje, fašisti ji pa tudi nasprotujejo, ker se jim zdi premeška in premalo načelna proti delavskemu gibanju. Fašistovska predtrznost gre celo tako daleč, da je vodstvo fašistov na svojem zborovanju v Milanu javno grozilo, da bo razgualo parlament ter prevzelo oblast v svoje roke.

MADZARSKA

Madžarski listi na vso moč napadajo tuja, zavezniška zastopstva, ki se nahajajo v Budimpešti. Madžarsko nazadnjaštvo bi rado izvajalo svojo strahovlado brez vseh prič in brez vsake kontrole iz zapadne Evrope. Francoski poslanik se je pritožil pri vladi, minister je obljubil odpomoč, gonje pa niso prenehale.

KONFERENCA ZAVEZNIKOV V LONDONU.

Nemčija ne more plačati obrokov vojne odškodnine, naložene ji od zmagovalcev-zaveznikov. Zato se vrši sedaj v Londonu konferenca vrhovnega sveta, ki skuša urediti to vprašanje z ozirom na to, ker je Francija poslala Nemčiji ultimati, da bo izvajala skrajne konsekvence, če Nemčija ne plača svojih obrokov. Na drugi strani pa zahteva Amerika od Anglije dolgeve privatne lastnine in ker Anglija nima razpoložljivih sredstev, za hteva od svojih zaveznic Francije, Belgije, Italije in tudi Rusije, da plačajo, kar so dolžne. Ako Anglija dopusti Franciji zasedbo gospodarskih virov, potem bo pri-krajšana še pri plačilih iz Nemčije. Velike zaveznice so torej brez razpoložljivega denarja, torej takorekoč, čeprav je njih valuta visoka, pred nekakim gospodarskim polomom, ker zaradi visoke valute ni eksporta in velik del industrije počiva. Lloyd George hoče na konferenci posredovati, Francija pa noče odnehati od sklepa in namena svojega pritiska na Nemčijo. Začela je že izganjati Nemce iz Alzacije-Lorene ter pleniti njih premoženje. Iznancni smejo vzeti s seboj samo 5000 mark na osebo, za cele rodline samo 10.000 mark, od druge svoje lastnine pa samo toliko, kolikor lahko nosijo v rokah, vse drugo pa zaplenijo Francozi. Do izvedbe kakih drugih nakan proti nemški državni imovini bode težko prišlo, ker bodo Angleži nasprotovali in ker se je zelo nevarno igrati z ognjem ogorčenja v nemškem narodu.

PROTI OBOROŽEVANJU.

Dne 6. t. m. so v Londonu otvorili konferenco kat. svetovne zveze za poglobitev mednarodnega sporazuma. Konferenco je s cerkvenim govorom otvoril dr. Charles L. Jofferson iz Novega Jorka. Govoril je o krščanskem bratskem razumevanju in o poštrevnosti. Človek, narod, cerkev, država, ki niso prožeti tega duha, niso krščanski. Dovolite, — je rekel g. Jofferson — da v imenu Kristovem zahtevamo konec oboroževanja. Ne samo en narod, vsi morajo odložiti orožje!

Naša zborovanja.

V nedeljo, dne 20. avgusta vsi

NA KATOLISKI SHOD

ki se vrši na vrtu dijaškega semenišča nasproti gimnaziji. Udeleženci se zberejo na Slomškovem trgu pri stolni cerkvi med 7. in 8. uro zjutraj. Ob 8. uri odkorakamo skupno po Stolni ulici čez Glavni trg in Gosposko ulico na zborovališče. Ta mbo ob pol 9. uri pridiga (kanonik dr. Vraber) in pontifikalna sv. maša (kapiteljski vikar dr. Matek). Nato shod, na katerem govorijo dr. Anton Korošec, dr. Leskovar, urednik Kremžar in prof. Vesenj-jak. Po shodu takoj večernice z zahvalno pesmijo in posvetitvijo presv. Srcu Jezusovemu.

Dolžnost vseh katoliških Slovencev je, da se polnoštevilno udeležijo te katoliške manifestacije.

Ob slabem vremenu bo služba božja ob istem času v stolnici, zborovanje pa v veliki dvorani pri Götzu.

Orlovski tabor v Celju. Po celi naši škofiji se vršijo letos katoliški shodi z najsijajnejšim uspehom. V Celju bo pa mesto katoliškega shoda dne 27. t. m. velik orlovski tabor z sledečim sporedom: Od pol 8. do pol 9. ure sprejem gostov, z zbiranjem članov in članic pred kolodvorom. Spreved po mestu. Po sprevedu sveta maša na Glavnem trgu. Popoldan ob pol 3. uri javna telovadba na glaziji. Po telovadbi prosta zabava. Pri sprevedu, pri sv. maši in telovadbi svira vojaška godba dravske divizije iz Ljubljane. Krščanska mladina! To bo tvoj dan! Prihiti polnoštevilno v Celje kakor tudi vsi ljubitelji in prijatelji poštene krščanske mladine.

Pri Mariji Snežni na Velki se vrši v nedeljo, dne 20. avgusta t. l. po rani maši v gostilni g. Celcer politično zborovanje Slov. ljudske stranke. O političnem in gospodarskem položaju bo poročal g. poslanec Ivan Roškar. Somišljeniki iz okoliških občin, vsi ta dan na shod!

Mozirje. V nedeljo, dne 20. avgusta, po rani službi božji shod SKZ v Mozirju. Poroča narodni poslanec Vladimir Pušenjak o političnem in gospodarskem položaju.

V Stopicah pri Rogatcu se je vršil dne 13. avgusta t. l. po rani maši pred hišo župana lepo uspeli shod naše SLS, na katerem je govoril poslanec Davorin Krajnc, ki je v velikem številu zbranim zborovalcem obrazložil vzroke naših slabih gospodarskih in političnih razmer. Njegova izvajanja o političnem položaju v parlamentu in o delovanju strank je zbrana množica zasledovala z velikim zanimanjem.

Pri Sv. Bolfenku v Haložah se je v nedeljo, dne 13. t. m. po paoznem opraviilu vršil lep shod naše SLS, na katerem je obširno poročal poslanec Davorin Krajnc. Njegova izvajanja so bila tako zanimiva, da so molčali še celo tisti zaslepljenci, ki so poprej grozili, da bodo naš shod razbili. Na shodu predlagane resolucije, da se izreče zaupnica Jugoslovanskemu klubu in našemu voditelju dr. Korošču, da se zahteva verski pouk v vsaki šolah, zahteva po avtonomiji ter da se ukrene vse potrebno za nabavo živil, so bile sprejete z velikim navdušenjem.

Na shodu pri Sv. Marku nize Ptuja v nedeljo, dne 13. avgusta je bila navzoča skoro vsa župnija. Shodu je predsedoval župan Vršič. Govorila sta na shodu posl. Žebot in prof. Vesenjaj. Zbrano ljudstvo je našim poslancem izreklo zahvalo in popolno zaupanje. Na shod se je priklatil kot špijon tudi glavni tajnik SKS, znan zloglasni Brus. Toda komaj ko je začel delat zgago, so mu že naši kreпки fantje zagrozili, da ga spravijo za dravski breg, nakar jo je korajžno odkuril. Vsi zapeljani so spoznali, da so tavalji na krivih potih in danes lahko rečemo, da je odklenkalo samostojnejšem ter da se Dravsko polje nahaja v našem taboru.

Na shod v Spuhlji pri Ptujtu dne 13. t. m. je prihitelo okoli 200 ljudi. Shodu je spretno predsedoval občinski odbornik in posestnik Kolarič. Poročal je poslanec Žebot. Tudi nata shod je prikimal tisti neizogibni Brus, tajnik Samostojne, ki bi bil rad prodal svojo modrost, toda zbrani zborovalci ga niso marali poslušati. Na shodu je bilo izrečeno popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu. Spuhlja je v našem taboru!

V zavrću pri Ptujtu se je vr vršil 15. t. m. shod naše SLS, na katerem se je sijajno pokazalo, da je vse ljudstvo Halož v našem taboru. Na stotine ljudi je prihitelo iz domačih, sosednih in hrvatskih krajev na ta lepo uspeli shod, katerega je otvoril g. Borovinšek. Za predsednika je bil izvoljen župan g. Potisk. Govorila sta poslanec Žebot in prof. Vesenjaj. Ljudske množice so glasno pritrjevale izvajanjem govornikov in so sklepčno izrekle neomajno zaupanje Jugoslovanskemu klubu. V imenu navzočih se je govornikoma zahvalil g. Rižnar iz Gajovec ter izjavil, da je v ptujskem okraju za vedno odklenkalo samostojnejšem in da je ljudstvo v taboru Slov. ljudske stranke.

Tedenske novice.

Radi praznika Vnebovzvetja je izšel tokrat «Gospodar» samo na štirih straneh. Prihodnja števila bo zopet na 8 straneh.

Važno za udeležence Euharističnega shoda v Vara-